

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj VII. V Ljubljani 15. januarja 1867. List 2.

Učiteljevo veselje.

Vedno živim mlada leta,	Kedar mladi duh se dviga,
Dvakrat cvetje mi cvetè;	Srečno pervikrat zleti —
Mladi raj mi vence spleta,	V meni moč se nova vžiga,
Setev krasni sad dajè.	Duša se mi spet mladí.

Kedar vidim serca vdana,
Ki za dobro sem jih vnel —
Zdrava mi je vsaka rana,
Ž njimi sem otrok vesel.

A. P.

Materni jezik v ljudski šoli.

Spisal J. Delakorde.

Ljudska šola je izmed naj prvih in naj terdnejših podlag
ljudske sreče. Da pa je ljudska šola v resnici to, kar mora
biti, naj bo národna, postavljena na národno podlago in vrav-
nana po duhu in v duhu národa in njihovega jezika. V doma-
čem jeziku naj se torej podučujejo otroci v vseh rečeh, ktere
so jim potrebne v časno in večno srečo; v njem se vsaja v
mlada serca strah božji in stud do greha; v njem se vnema
ljubezen do domovine, do národa, do njegovih šeg in navad; v
njem se izrejajo pogumni in zvesti vojaki, skerbni očetje in

dobre matere. Iz tega se vidi, da gre v slovenski ljudski šoli slovenskemu jeziku odločevati naj več ur, ker v njem se učé otroci pametno misliti, umno presojevati in prevdarjati, pravilno govoriti, lepo in umevno brati, pravilno pisati, da umejo javna pisma, in jih po potrebi izdelujejo sebi in drugim.

Tudi se otroci vadijo prepevati mile domače pesmi, ktere jih pošteno razveseljujejo. Sploh se mora reči: vsi potrebni in koristni nauki naj se slovenski mladini razlagajo in v spomin vtiskujejo le v milem domačem jeziku! Tako je poduk mikaven, in otroci radi hodijo v šolo, ker sami spoznajo, da se tukaj naučé veliko koristnega. Ako se učenci podučujejo v domačem jeziku, ne pozabijo tako hitro naukov, kedar iz šole ostanejo, marveč tiste ohranijo, in se po njih ravnaajo vse svoje žive dni.

Da pa toliko šol ne spolnuje te svoje naloge, je krivo med drugim tudi podučevanje v tujem jeziku, s katerim se otroci v šolo prišedši že terpinčijo (ali saj so se terpinčili. Vred.). Vsak, kdor ima le zdravo pamet, priterditi mora, da se malozmožni otroci tujega jezika z velikim trudom in s slabim vspehom vadijo, ker še maternega pravilno ne umejo. Otroci se silijo na vso moč s tujimi besedami, katerih prebaviti ne morejo, in ne umevši jih, zgubé veselje do šole in do drugih naukov, ker pozneje niso krop, ne voda, mlačni do vere in domovine. Dokler se ne bo v naših šolah učil naj poprej materinski jezik, in potem še le tuji jeziki, kakor je to navadno pri drugih izobraženih narodih, dotlej ne bodo naše šole zadostovale svoji imenitni in važni nalogi. (Se je že veliko na bolje obrnilo; kar pa še ni, pa hoče biti; kolo časa neprenehoma naprej dirja. Vred.)

Národ na domači podlagi izrejen bo v nekterih letih ves drugačen, ne bo se odveč tujstvu vklanjal in domače ošabno preziral; ljudstvo ne bo več mlačno do šol, ter bo spoznalo njih korist in potrebo za družinsko zivljenje.

V nekterih šolah se še zmiraj dokaj časa potradi z manj potrebnimi nauki, tako da premalo časa ostaja za bolj potrebne domače nauke; po šolah naj bi povsod veljale besede: Malo, pa to dobro — potrebno pred koristnim. (Ker se pa besede »potrebno« in »koristno« zeló dajo raztegniti, in jih vsakdo po svoje tolmači, je tedaj toliko različnih misli o šolskih naukih. Vred.)